

Kortfilm for bokorm [DVD]

Kortfilm for bokorm [DVD]

Norsk filminstitutt samler seks animerte kortfilmer som alle er basert på norske barnebøker. Samlingen viser variasjon i såvel innhold som kvalitet. Verdt å se!

Kortfilm for bokorm

Anette Saugestad Helland, Astrid A. Aakra, Terje Bomann-Larsen, Martine Grande

Diverse

1991-2011

Norsk filminstitutt

16:9/4:3 Fullskjerm

Dolby Digital

50 min.

2

5

Bok søker film

Adaptasjoner har vært sentralt for film siden tidenes filmmorgen. For animasjonsfilmens del har koblingen til billedbøker vært spesielt viktig og det er mange filmideer som har sitt utspring fra bøkens verden. I Norge er vi så heldige og ha et spesielt rikt tilfang av billedbokutgivelser takket være gode offentlige støtte- og innkjøpsordninger. Følgelig bør inspirasjonen for animasjonsfilmskaperne her på berget være ekstra sterk. Dette har Norsk filminstitutt undersøkt nærmere gjennom DVD-utgivelsen

Kortfilm for bokorm, hvor seks animerte kortfilmer som har billedbøker for barn som litterært forelegg er samlet.

Filmene spenner fra det tidlige 90-tall med Terje Bomann-Larsens filmer som baserer seg på brorens, Tor Bomann-Larsens, bøker og helt frem til Annette Saugestad Hellands filmatisering av egen bok i 2011. Dette er et spenn som også omfatter en periode hvor profesjonaliseringen av den norske animasjonsbransjen har vært spesielt tydelig og som selvsagt gir seg utslag i kvaliteten på filmene. Det er også variasjon i hvor tett på filmskaperne er det litterære forelegget. For filmen

Superpappa og Pelé er illustratør og regissør den samme, mens filmskaperne Astrid A. Aakra og Martine Grande har henholdsvis bearbeidet illustrasjonene til Svein Nyhus og Kari Stai.

Det er Anette Saugestad Hellands

Superpappa og Pelé som starter ballet. I en naivistisk Albert Åberg-aktig stil, blir vi servert historien om Pelé og superpappaen hans. Pappa er super i helgene, men mindre super på ukedagene - da står s'en for stress og ikke super. Gjennom en meget enkel historie og en forenklet visuell stil, formidler Saugestad Helland viktigheten av å se hverandre i hverdagen. Uten

å virke påtrengende blir filmens moral tydeliggjort med effektive grep som både barn og voksne forstår. En lun film som ikke undervurderer barns evne til å oppfatte kompleks tematikk.

Komplekst er det også i Astrid A. Aakras finstemte kortfilm

Snill. Det litterære forelegget er det Gro Dahle og illustratør Svein Nyhus som står for, og i kjent stil er ikke duoen Dahle/Nyhus redd for å ta opp vanskelige temaer. I filmen møter vi Lussi - en pen og ren pike som gjør alt hva foreldre og lærere ber om. Så snill og pliktoppfyllende er hun at hun blir usynlig. Men så sprekker boblen og solstrålen forvandles til et rullende og rumlende tordenskrall. Da ser alle Lussi. Designet er tro mot Svein Nyhus' karakteristiske tegninger, men streken har blitt stilisert og rentegnet i denne tegnefilmen. Historien makter overgangen til filmmediet overraskende godt og Dahles dykk inn i barnesinnet blir om mulig ennå tydeligere i den animerte versjonen. Et imponerende stykke arbeid.

Så følger et brudd med tre filmer signert Terje Bomann-Larsen. Alle tre filmene er basert på billedbøkene til Tor Bomann-Larsen utgitt i tidsrommet 1990-1993. Det nærmer seg 20 år siden filmene ble produsert og tidens tann har ikke vært spesielt varsom med dem. Både i innhold og uttrykk fremstår filmene som arkaiske sett med dagens øyne. Bøkene er skrevet på rim, som i filmene er godt lest av Minken Fosheim, men det er på ingen måte duket for overraskelser underveis. Det er noe stivbent og gammelmodig over produksjonene. Filmene fremstår like tilbakeskuende som innholdet. Alle de tre filmene portretterer historiske figurer - polfarerne Nansen/Johansen, skøyteprinsessen Henie og den unge kronprins Olav. Underlig nok fremstår filmene som om de var produsert på den tiden da karakterene i filmene var unge.

Utgivelsen avsluttes med Martine Grandes animerte versjon av Kari Stais gjennomdesignede *Jakob og Neikob*. En visuell fest i bokform som greier overgangen til animasjon måtelig bra. I bokform er Stais design perfekt utført - alt sitter. Når det perfekte designet skal gis liv brytes noe av det visuelle språket til Stai opp og filmopplevelsen blir noe fattigere enn bokopplevelsen. Likefullt formidles historien og moralen fra boka med full kraft også i filmversjonen. Motsetningene mellom Jakob og Neikob er så tydelige at selv de yngste ser den og forstår den, og de litt eldre kan mores av Jakobs finurlige, språklige snuoperasjon.

Man kan selvsagt alltid diskutere utvalget av filmer. Det er gode filmer som presenteres på utgivelsen, men etter min mening er det i overkant med tre filmer signert brødrene Bomann-Larsen. Personlig kunne jeg heller tenkt meg å inkludere Rasmus A. Sivertsens film *Guggen - du store gauda!* basert på Jon Ewos bok - en film som ville ha tilført filmutvalget både fart og spenning. Man kunne også ha utfordret den unge målgruppen ved å ha inkludert Anita Killis

Tornehekken basert på Elzibietas

Flon, Flon et Musette. Å inkludere Killis film ville også tilført utgivelsen variasjon i animasjonsteknikk - slik DVDen fremstår nå er det unaturlig tungt fokus på klassisk tegnet animasjon.

Utgivelsen viser først og fremst hvilken eventyrlig utvikling det har vært innen norsk animasjon de siste 20 årene. Kvaliteten er hevet rent teknisk, noe som gjør seg utslag i hvilke historier som er mulig å fortelle og hvordan publikum opplever disse. Samtidig viser også utgivelsen hvor sterk kvinnenandelen er innen dagens norske animasjonsmiljø på regisiden. De beste filmene i utvalget - etter min mening

Snill,

Superpappa og Pelé og

Jakob og Neikob - har alle ambisjoner om å levere noe mer enn kun en enkel historie for barn. Her er det innhold som kan grunnes over for store og små, og som lever videre etter at filmen er slutt - tematikk som kan utforskes på egenhånd eller i samtaler med andre. Det er resultatet av god litteratur, som gir grunnlag for gode filmer.

Utgivelsen:

Norsk filminstitutt skal ha takk for at de prioriterer å gi ut norskprodusert animasjonsfilm i kortfilmformat.

Kortfilm for bokorm byr på filmopplevelser av varierende kvalitet - noe som også preger bildekvaliteten. De eldste filmene i utvalget - produsert på midten av 90-tallet - er preget av visuell støy og støv, som om de hadde ekstra 50 år på baken. Dette bidrar til å gi filmene til Bomann-Larsen en ekstra verniss av elde. De nyere filmene formidles med høyere visuell kvalitet - selv om jeg stusser over blassheten som preger *Superpappa og Pelé*.

Det er også funnet rom for å by på en bonusfilm på utgivelsen i form av Mikrofilms oppdragsfilm *Kråkebollebilly*, regissert av Magnhild Winsnes. Denne bonusfilmen har lite å gjøre med de øvrige filmene i utvalget, selv om Kjartan Helleves manus har åpenbare litterære kvaliteter. Uansett byr *Kråkebollebilly* på en frisk avslutning på en utgivelse som hyller forholdet mellom litteratur og film.

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 22.01.12

Takk til Norsk filminstitutt for anmeldereksemplar.

Følgende filmer er inkludert på utgivelsen:

Superpappa og Pelé, Anette Saugestad Helland, 2011, 10 min.

Snill, Astrid A. Aakra, 2006, 10 min.

Turen til Nordpolen, Terje Bomann-Larsen, 1994, 5 min.

Olavs første skitur, Terje Bomann-Larsen, 1991, 5 min.

Lille Sonjas store pappa, Terje Bomann-Larsen, 1996, 5 min.

Jakob og Neikob, Martine Grande, 2011, 5 min.

Kråkebollebilly, Magnhild Winsnes, 2009, 2. min

Ja
[bokorm cover;](#)